

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIEN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de voorrangsgroepen voor leerlingen met een voortraject in het Nederlandstalig basisonderwijs bij de inschrijvingen in het gewoon secundair onderwijs
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit decreet voert in het inschrijvingsrecht, in het secundair onderwijs de voorrangsgroep van 15% voor leerlingen die sinds de start van de leerplicht het Nederlandstalig basisonderwijs hebben gevolgd, in, in Brussel-Hoofdstad, nadat deze voorrangsgroep vernietigd werd door het Grondwettelijk Hof.

Er gebeurt eveneens een aanpassing aan de voorrangsgroep van 70% in de door de Vlaamse regering bepaalde gemeenten zodat ook hier de voorrang kan worden toegepast voor leerlingen die sinds de start van de leerplicht het Nederlandstalig basisonderwijs hebben gevolgd.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld

De maatregelen in dit decreet betreffen het beleidsveld:

Secundair onderwijs

Beleidsdoelstellingen

Met het voorstel van decreet van 17 mei 2019 werd er vorige legislatuur een voorrangsgroep van 15% ingevoerd voor leerlingen die 9 jaar les volgden in een Nederlandstalige erkende school van de Vlaamse Gemeenschap in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Deze voorrangsgroep werd aangevochten voor het Grondwettelijk Hof.

Het arrest van het Grondwettelijk Hof van 14 juli 2022 (2022/96) vergt enkele aanpassingen aan de regelgeving inschrijvingsrecht.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2022/279 van 8 juli 2022.

De Inspectie van Financiën heeft op 25 juli 2022 een gunstig advies verleend over het voorontwerp van decreet.

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media heeft op 5 juli 2022 haar JoKER-advies gegeven. Enkel een toelichting in de memorie was noodzakelijk. Er diende geen aparte JoKER op te stellen.

2. INHOUD

In februari 2020 werden twee verzoekschriften waarin de vernietiging werd gevraagd van de voorrangen voor Nederlandstaligen die in het decreet van 17 mei 2019 werd opgenomen. Het College van de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) en de Franse Gemeenschapsregering dienden elk een verzoekschrift in. Het Hof behandelt ze samen. Ze vroegen de vernietiging van de specifieke bepalingen te vernietigen die gaan over de voorrang voor Nederlandstalige leerlingen: artikel 37/58 van het decreet basisonderwijs en artikels 253/44 en 253/45 van de codex secundair onderwijs. De vordering strekt dus enkel deze specifieke bepalingen van het inschrijvingsrecht voor gewoon onderwijs.

Het Grondwettelijk Hof oordeelde in een arrest van 14 juli 2022 (nr. 2022/96) dat de decreetgever met de voorrangsgroep van de 65% voor leerlingen van wie één van de ouders het Nederlands machtig is en de voorrangsgroep van 15% voor leerlingen die negen jaar les hebben gevolgd in het Nederlandstalig erkend basisonderwijs een wettig doel nastreefde.

De doelstelling was en is de bescherming van de gelijke onderwijs- en inschrijvingskansen voor leerlingen van wie minstens een van de ouders het Nederlands in voldoende mate machtig is, alsook het Nederlandstalige karakter van het door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad versterken.

Het Grondwettelijk Hof wijst er ook op dat het Vlaamse onderwijs in Brussel-Hoofdstad in staat is om een billijk deel van de leerlingen die noch het Frans, noch het Nederlands als thuistaal hebben op te nemen. Het Grondwettelijk Hof stelt hierbij zeer duidelijk dat de voorrangsgroepen de toegang tot het Nederlandstalige onderwijs zelf niet in gevaar worden gebracht.

Specifiek voor de voorrang van 15% van de plaatsen voor leerlingen die minstens negen jaar Nederlandstalig basisonderwijs hebben gevolgd, stelt het Grondwettelijk Hof dat dit een pertinent criterium is in het licht van de doelstellingen die worden nagestreefd. De bepaling beantwoordt met name aan het pedagogische argument om kinderen die starten in het Nederlandstalig onderwijs te garanderen zodat zij daarin ook hun curriculum kunnen voltooien als zij dat wensen.

Het Grondwettelijk Hof stelt enkel dat het minimumaantal jaren Nederlandstalig onderwijs dat moet worden gevolgd om aanspraak te maken op de voorrangsgroep te hoog is. Door te kiezen voor een schoolloopbaan van minstens negen jaar in het Nederlandstalig basisonderwijs, werd onvoldoende rekening gehouden met de leerplicht.

Dit voorontwerp van decreet heeft als doelstelling om de voorrang voor leerlingen met een voortraject in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te herintroduceren, rekening houdende met het arrest van het Grondwettelijk Hof. Er wordt nu bepaald dat om gebruik te maken van deze voorrangsgroep, leerlingen vanaf de start van de leerplicht les moeten hebben gevolgd in een erkende school voor het Nederlandstalig onderwijs.

Ook buiten Brussel-Hoofdstad, in de door de Vlaamse Regering aangeduide gemeenten, is een voorrang voorzien van 70% voor leerlingen die vanaf de leeftijd van 3 jaar les volgden in een erkende school voor het Nederlandstalig onderwijs. Daarom past het voorontwerp van decreet de gelijkaardige voorrang van 70% aan, buiten Brussel, om in overeenstemming te zijn met het arrest van het Grondwettelijk Hof. Dit voorontwerp van decreet voorziet nu dat om te behoren tot deze voorrangsgroep, leerlingen vanaf de start van de leerplicht les moeten volgen in een erkende school voor het Nederlandstalig onderwijs.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De artikelen van het voorontwerp van decreet hebben geen budgettaire impact op de onderwijsbegroting.

De Inspectie van Financiën heeft op 25 juli 2022 een gunstig advies verleend over het voorontwerp van decreet.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid in zake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp van decreet zal voor advies worden voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) en de Raad van State.

Om een goede organisatie van de inschrijving en ouders de nodige zekerheid te geven, is het noodzakelijk om al te communiceren na de eerste principiële goedkeuring.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de voorrangsgroepen voor leerlingen met een voortraject in het Nederlandstalig basisonderwijs bij de inschrijvingen in het gewoon secundair onderwijs;
2. de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) met het verzoek het advies mee te delen binnen de hiertoe vastgestelde termijnen;
3. De Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd tekst;
4. De Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;

5. de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs te machtigen om, onder voorbehoud van de aanneming van het decreet door het Vlaams Parlement, het onderwijsveld te informeren over de bepalingen van het voorontwerp van decreet.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS